บทที่2

ประวัติและวิวัฒนาการของศิลปะ

ศิลปะยุคหิน

- ส่วนใหญ่ถ้าเป็นจิตกรรมหรือภาพวาดแล้วจะเป็นงานศิลปะที่พบได้จากในถ้ำ ที่มนุษย์ยุคหิน สลักไว้ตามผนังถ้ำ โดยรูปภาพส่วนใหญ่จะเป็นการเล่าประวัติของการใช้ชีวิตในสมัยนั้นเช่นการล่าสัตว์ การใช้สอยอาวุธหรือเครื่องมือต่าง ๆ

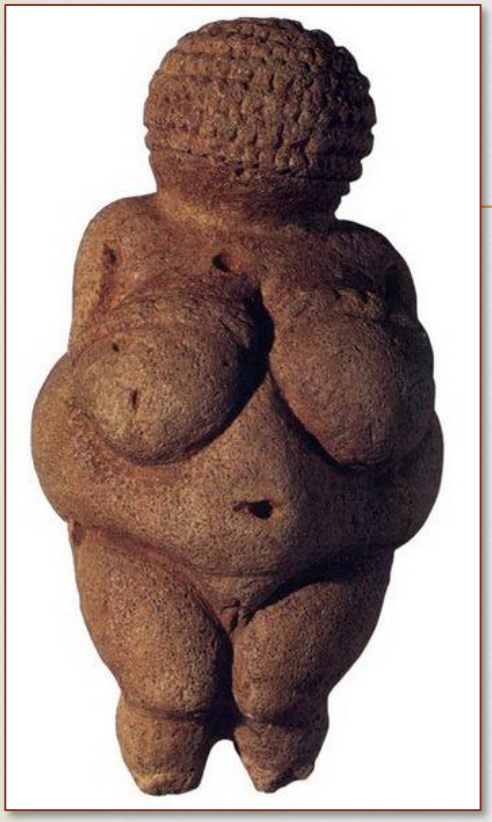

ศิลปะยุคหิน

- ประติมากรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่ปรากฏขึ้นในยุคหิน มีทั้งการปั้นและแกะสลัก วัสดุหลัก ๆในการแกะสลักในสมัยนั้นคือหิน กระดูก ไม้ เขาสัตว์ และเครื่องมือก็ทำในการทำงานศิลปะแต่ละชิ้นในยุคนั้นจะใช้วิธีขูด ขัดแต่ง เซาะ รูปแบบประติมากรรม จึงเป็นการพยายามเรียนแบบธรรมชาติโดยเน้นที่รูปร่าง ให้ง่ายต่อการประดิษฐ์และง่ายต่อการรับรู้ ปลายยุคหินต้นมนุษย์เริ่มหันมาทำเกษตรกรรมและเนื่องจากมนุษย์ในยุคนี้ยังไม่เข้าใจเรื่องของฤดูกาลหรือดิน ฟ้า อากาศ มนุษย์จึงต้องหันไปพึงพาเทพเจ้า เพื่อให้ช่วยมนุษย์ในเรื่องพืชผลทางการเกษตรให้มีการออกดอก ออกผลงอกงาม ดังนั้นมนุษย์ในช่วงปลายยุคหินจึงได้ทำประติมากรรมมากมาย ที่เกี่ยวเนื่องกับความเชื่อของตน

มาดูศิลปะในแต่ละยุค

ศิลปะยุคหิน

Stonehenge – one of the wonders of the world

เทพีวีนัสหรืออะโฟรไดท์เป็นเทพปกรณัมกรีกและโรมันตามความเชื่อทางเทววิทยา แต่ในทางศิลปะวิทยาวีนัสมีความหมายและมุมมองแตกต่างออกไป กล่าวคือ “วีนัส” ในศิลปะยุคต้น ๆ เป็นได้ทั้งชื่องานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง ความงาม ความสมบูรณ์ (เพศสรีระ)

วีนัส แห่งวิลเลนดรอฟ น่าจะถูกประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อเป็นรูปเคารพบูชาให้ดินแดนนั้นมีความอุดมสมบูรณ์และ/หรือเพื่อการขอบุตร โดยใช้ “แม่” เป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย

ศิลปะเมโสโปเตเมีย

- เนื่องจากในยุคนี้มนุษย์เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อยเริ่มเพิ่มขนาดเป็นกลุ่มที่ใหญ่ขึ้นจนกลายเป็นนครรัฐ เมื่ออยู่รวมกันในนครรัฐ มนุษย์ก็เริ่มรู้จักที่จะพัฒนาสังคมที่ตนเองอยู่ โดยเริ่มจากการค้นพบวิธีการทำชลประทานเพื่อการเกษตร สังคมในยุคนั้นจึงกลายเป็นสังคมเกษตรกรรม โดยจากการทำชลประธานที่ต้องมีการแบ่งดินแดนโดยมีลำคลองกั้นเป็นดินแดนย่อย ทำให้นครรัฐได้แยกออกมาเป็นเมืองย่อย ๆของตนเอง เมืองที่อยู่ในขตเมโสโปเตเมียเช่น เมืองเออร์ (Ur) เมืองอิเรค (Erech) อิริดู(Eridu) ลาซา(Larsa)

ศิลปะเมโสโปเตเมีย

- เมื่อมนุษย์มีการอยู่เป็นหลักแหล่งและสามารถทำการเพาะปลูกเพื่อหาอาหารได้เองแล้ว การพัฒนาด้านอื่น ๆ จึงเกิดขึ้น เช่น ความเจริญทางด้านคณิตศาสตร์ โดยมนุษย์ยุคนี้สามารถ บวก ลบ เลขได้ และสามารถคำนวณวัน เดือน ปี อย่างคร่าว ๆ ได้อีกด้วย มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรกันระหว่างเมืองต่าง ๆ และเกิดสงครามระหว่างเมืองขึ้นด้วย ศิลปะในยุคเมโสโปเตเมียจึงเน้นไปที่เรื่องราวของการต่อสู้ ชัยชนะ โดยงานชิ้นที่เห็นได้ชัดเจนคือภาพสแตนดาด ออฟ เออร์ (Standard of Ur) เป็นภาพของทหารและสัตว์ที่ใช้ในการทำสงครามในยุคนั้น
- หลังจากนั้นในปี1780 ก่อนคริสตกาลกษัตรฮามูลาบี ราชาแห่งบาบีโลเนีย ได้นำหลักการใช้ภาษาเขียนมาเขียนบันทึกเป็นกฎหมายอาญาขึ้นมาเป็นครั้งแรก ซึ่งหากเทียบกับในปัจจุบันจะเป็นกฎหมายแบบ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” คือใครทำผิดอะไรก็ต้องโดนลงโทษอย่างที่ผู้นั้นกระทำ ตัวอย่างหินแกะสลัก (Victory Stele of Naram-Sin) ภาพกฎหมายของกษัตริย์ฮามูลาบี

ศิลปะเมโสโปเตเมีย

กฎหมายของกษัตริย์ฮามูลาบี

ภาพสแตนดาด ออฟ เออร์ (Standard of Ur)

ศิลปะอียิป

- จากหลักฐานทางโบราณคดี พบว่าสังคมและวัฒนธรรมอียิปเกิดหลังจากยุคเมโสโปเตเมียประมาณ 400 ปีเท่านั้น ศิลปะในอียิปจะเน้นไปในเรื่องของชีวิตหลังความตาย, งานศิลปะต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของปิรามิตซึ่งใช้เป็นที่เก็บศพของกษัตริย์หรือคนในราชวงค์ที่ได้ล่วงลับไปแล้ว งานศิลปะในอียิปยุคก่อนคริตกาล 3000 ปี
- โดยหากเป็นชนชั้น กษัตริย์จะมีขนาดตัวที่ใหญ่ที่สุด ขนาดตัวที่รองลงมาเป็นขุนนาง ทหาร ประชาชนและทาสตามลำดับ

ศิลปะอียิป

- ในงานศิลปะของอียิปโบราณนั้นจะมีสัญลักษณ์ซึ่งได้ถือกำเนิดขึ้นและมีอิทธิพลอย่างมากในยุคนี้ เราเรียกสัญลักษณ์เหล่านี้ว่าอักษรภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีความหมายที่เกี่ยวเนื่องกับความเชื่อ เช่น สัญลักษณ์องค์ลักษณะคล้ายไม้กางเขนมีความหมายถึงความเป็นอมตะ
- นอกจากนี้ยังมีสฟิงค์ซึ่งตามความเชื่อของชาวอียิปสฟิงค์สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นอนุสาวรีย์ รูปปั้นสฟิงค์นั้นมีอยู่หลายตัวในยุคนั้น แต่ตัวที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือมหาสฟิงซ์แห่งกิซ่า ซึ่งหมอบเฝ้าอยู่ใกล้กับ พีระมิดของฟาโรคาเฟร สฟิงค์แห่งกิซ่านี้มีการแกะสลักให้มีลักษณะคล้ายกับฟาโรคาเฟรเมื่อทรงยังมีชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะเป็นใบหน้าของมหาสฟิงซ์ที่จำลองมาจากใบหน้าของฟาโรห์คาเฟร เป็นต้น

ศิลปะอียิป

ศิลปะกรีก

- กรีกเป็นชาติที่สืบเชื้อสายมาจากชนเผ่าอินโด
- ชาวกรีกเป็นผู้ใฝ่รู้ ทั้งในสิ่งรอบตัวและจากพื้นที่ห่างไกล ชอบซักถาม เชื่อในลัทธิเหตุผล (Rationalism) อีกทั้งลัทธิอุคมคติ(Idealism) และคำนึงถึงประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ตามหลักมนุษยธรรม (Humanism) รักธรรมชาติ และเชื่อว่ามีพลังลึกลับหรือเทพเจ้าที่สามารถให้คุณให้โทษมีความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าหลายองค์ (Polytheism) ว่าเป็นผู้บันดาลให้เป็นไป พระเจ้ามีหน้าตาและความคิดคล้ายมนุษย์ แต่มีพลังมากกว่ามนุษย์เช่นเทพซุส หรือเซอุส เป็นเทพบิดรของเทพทั้งหมดสถิตอยู่บนยอดเขาโอลิมปัสมีภรรยาชื่อเฮร่า ซึ่งเป็นเทพีแห่งสวรรค์และการแต่งงาน อพอลโล เป็นสุริยเทพเทพแห่งศิลปะและการแพทย์ เป็นต้น

ศิลปะกรีก

- ศิลปะในสมัยกรีกจะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ยุคคือ
- 1. ยุคจีโอเมติก 1103 - 703 ปีก่อนคริสตกาล
- 2. ยุคอาร์คาอิก 700 – 480 ปีก่อนคริสตกาล
- 3. ยุคคลาสสิก 480 - 300 ปีก่อนคริสตกาล
- 4. สมัยเฮเลนนิสติก 300 – 17 ปีก่อนคริสกาล

ศิลปะกรีก

1. ศิลปะยุคจีโอเมติก (1103 – 703 ปีก่อนคริสตกาล)ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องศาสนา และเป็นประติมากรรมที่ทำมาจากรูปสำริดซึ่งสร้างขึ้นเพื่อถวายแก่เทพเจ้าโดยเฉพาะ วัสดุที่นำมาใช้ในงานศิลปะในยุคนี้ส่วนใหญ่จะเป็น ทองแดง และดินเผา ประติมากรรมโลหะ ประติมากรรมส่วนใหญ่จะเป็นวิธีการเข้าถึงมโนภาพเป็นหลัก เช่น รูปคนนั้นศิลปินจัดทำขึ้นมาเองตามความทรงจำ ตามปัจเจคร่างกายของมนุษย์ ไม่ได้ทำขึ้นจากประสบการณ์ทางสายตาโดยตรง ผลที่ออกมาจึงทำให้รูปปั้นยังดูรวบรัดและแข็งกระด้างคล้ายกับรูปทรงประติมากรรมของอียิป

ศิลปะกรีก

- 2. ศิลปะยุคอาร์เคอิค (Archaic C.700 – 480 B.C.) ส่วนใหญ่จะเป็นภาพเขียนภาชนะสีดำและสีแดง ประติมากรรมหญิงสาวหรือโคเร(Kore) ประติมากรรมชาย หรือ คูรอส (Kouros) สมัยนี้สิ่งที่แตกต่างไปจากเดิมคือเรื่องของรูปปั้นชาย หรือ หญิงเปลือย ซึ่งไม่สามารถเป็นได้ในยุคก่อนหน้าและศิลปะของอียิป ซึ่งเป็นจุดเด่นที่เกิดขึ้นมาในสมัยอาร์เคอิคนี้ ส่วนงานจิตกรรมจะเน้นไปที่การวาดลวดลายลงบนภาชนะเช่น แจกัน หรือ จานชาม เป็นต้น นอกจากนี้เสาแบบกรีกก็ได้สร้างขึ้นมาในยุคนี้โดยมีเสาทั้งหมด 3 ประเภทคือ แบบโดริก ซึ่งมีหัวเสาที่เรียบและดูหนักแน่นคงทน เสาแบบไอโอนิคเป็นเสาที่หัวเสาจะมีลักษณะม้วนออกทั้ง 2 ด้าน และเสาแบบโครินเทียนซึ่งหัวเสาจะมีการตกแต่งสวยงามด้วยลวดลายมากมาย

ศิลปะกรีก

3. ศิลปะยุค คลาสสิค (Classic)

ยุคนี้จะมีวิหารและโรงละครเกิดขึ้นมากมาย เช่น วิหารพาเธนอน วิหารอีเรคธิอุม โรงละครกลางแจ้ง ประติมากรรมนักกีฬา สถาปัตยกรรมที่สาคัญของกรีก อโครโพลิส (Acropolis) และวิหารเทพเจ้า โรงมหรสพ (Theatre) เรียกว่า โอดีอุมหรือ โอเดียม (Odeum) อุอะกอรา (Agora) เรียกตลาดหรือบริเวณจัตุรัสย่านชุมนุมชน สโตเอ (Stoa) เป็นอาคารเปิดคล้ายระเบียงหรือทางเชื่อมระหว่างสถานที่หนึ่งกับอีกที่หนึ่ง มีเสาตั้งเรียงรายและมีหลังคาคลุม ประติมากรรมยุคคลาสสิคประติมากรรมมีลักษณะอิสระ ไม่ถูกกำหนดให้อยู่ในกรอบแท่งหิน รูปคนมีความเคลื่อนไหวเป็นธรรมชาติมากขึ้นสร้างงานตามหลักกายวิภาคมากขึ้น

ศิลปะกรีก

สมัยเฮเลนนิสติค (C.330 – 17 B.C.)

ประติมากรรม Hellenisticไม่เพียงคัดลอกประติมากรรมคลาสสิกที่มีมาก่อนหน้าเท่านั้นแต่ยังนำเอาศิลปะของชาติและอารยธรรมอื่นๆมาผสมด้วย ไม่ว่าจะเป็นศิลปะแบบอียิปโบราณหรือแม้แต่ศิลปะแบบโรมัน นำมาผสมกับศิลปะกรีกแบบคลาสสิคและออกมาเป็นศิลปะในสมัยของเฮเลนนิสติค

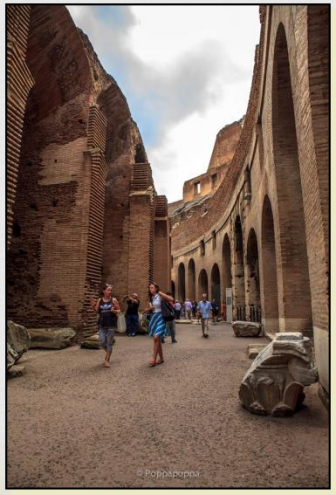
ศิลปะโรมัน

- โรมันได้ปรากฏบุคลิกลักษณะชัดเจนในช่วง 539 ปีก่อนคริสตศักราช ซึ่งแบบอย่างศิลปะนี้ได้มีอยู่มาถึง ค.ศ.497 ในช่วงหลังศิลปะโรมันได้เปลี่ยนเรื่องราวใหม่เป็นเรื่องราวศาสนาคริสต์อยู่เป็นเวลานาน จนกระทั่งกรุงคอนสแตนติโนเปิ้ลได้กลายเป็นเมืองหลวงแห่งใหม่ของจักรวรรดิโรมัน ในปีค.ศ.327 ทำให้สมัยแห่งโรมันต้องสิ้นสุดไปโดยปริยาย สิ่งที่เห็นได้ชัดในศิลปะโรมันก็คืออารยธรรมกรีกและอีตรูสกัน ชาวโรมันคล้ายกับชาวกรีกตรงที่ไม่สนใจเรื่องชีวิตหลังความตาย พวกเขาสนใจเรื่องการจัดระเบียบตลอดจนการหาประโยชน์จากโลกทางกายภาพสิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนในศิลปะของพวกเขาแต่ชาวโรมันเห็นว่าศิลปะทางด้านจิตรกรรมและปฏิมากรรมมีความสำคัญน้อยกว่างานทางด้านดนตรีและบทกวีศิลปะและวรรณคดีโรมันได้นำงานของกรีกมาเป็นตัวอย่างทำให้เทพเจ้าต่าง ๆของกรีกกลับมาปรากฏในศิลปะโรมันอีกครั้งแต่เปลี่ยนชื่อเป็นภาษาละติน

ศิลปะโรมัน

- ชาวโรมันได้สร้างวรรณกรรมทางประวัติศาสตร์ไว้ควบคู่ไปกับการบันทึกประวัติศาสตร์ไว้ในศิลปกรรม สถาปัตยกรรมโรมันเน้นไปที่โครงสร้างวงโค้งหลังคาทรงโค้งหลังคาทรงกลมซึ่งโครงสร้างวงโค้งโรมันมีชื่อเรียกว่า โรมันอาร์ค อนุสาวรีย์ที่เป็นสามัญที่สุดของชาวโรมันได้แก่ประตูชัยหรือเรียกว่า ตริอุมฟัล อาร์ค ประตูชัยเป็นสิ่งก่อสร้างตั้งอิสระประดับด้วยคำจารึกและรูปนูนซึ่งบรรยายถึงเหตุการณ์ที่เป็นอนุสรณ์ในประวัติศาสตร์ของชาวโรมัน

ศิลปะโรมัน

- รูปเหมือนกันกับมนุษย์จริง ๆเป็นจุดเด่นของศิลปะสมัยนี้โดยลักษณะทางกายภาพจะต้องมีความถูกต้องและจริงจังประติมากรรมโรมันก้าวไปไกลกว่าประติมากรรมสมัยเฮลเลนิสติกในด้านการแสดงเหตุการณ์ที่ชัดเจนโดยการแสดงรายละเอียดบนใบหน้าการแต่งกายและสิ่งแวดล้อมต้องถูกต้องชัดเจนบางทีชาวโรมันก็นำเหตุการณ์ประวัติศาสตร์มาทำเป็นภาพเชิงเปรียบเทียบวัสดุมูลฐานที่ชาวโรมันใช้สร้างปฏิมากรรมได้แก่ ขี้ผึ้ง ดินเผา หิน และสำริด

ประวัติศิลปะอินเดียและเอเชีย

- ในเวลาไล่เลี่ยกับยุคโรมัน **พุทธศาสนาก็ได้เกิดขึ้นในแถบเอเชีย**ทำให้ประชาชนแถบตะวันออกก็มีวัฒนธรรมทางด้านงานศิลปะเกิดขึ้นเช่นกัน โดยดินแดนที่เป็นถิ่นกำเนิดของศาสนาพุทธก็คือดินแดนอินเดีย
- ในทศวรรษของปีค.ศ.๒๒๐การขุดค้นหาหลักฐานทางโบราณคดีเพื่อพิสูจน์ความเจริญของอินเดียในสมัยก่อนประวัติศาสตร์และจากการขุดค้นก็พบซาก**เมืองฮัปปา(Harappa)และโมเฮนโจ-ดาโร(Mohenjo-(Daro) ในกลุ่มแม่น้ำสินธุซึ่งนักโบราณคดีสันนิฐานว่าเมืองสองนี้เป็นศูนย์กลางของอารยธรรมเก่าแก่สมัยก่อนประวัติศาสตร์**ที่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของลุ่มแม่น้ำสินธุและตอนบนของลุ่มแม่น้ำคงคาเมื่อสมัยประมาณ 2000 – 1500 ปีก่อนคริสตศักราช

ประวัติศิลปะอินเดียและเอเชีย

- ศิลปะอินเดียส่วนใหญ่จะมุ่งพรรณนาหรือเล่าเรื่องเป็นสำคัญ(Base reelief) เช่นภาพเขียนบนฝาผนังขนาดใหญ่ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่4 ศิลปะอินเดียเป็นศิลปะที่เจริญรุ่งเรืองสูงสุดศิลปะหนึ่งของโลกในยุคนั้น โดยสามารถจำแนกออกเป็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ศิลปะแบบสัญจี(Sanchi)
2. ศิลปะแบบคันธาระ (Candhara)
3. ศิลปะแบบมถุรา (Mathura)
4. ศิลปะแบบอมราวดี (Amaravati)
5. ศิลปะแบบคุปตะ (Gupta)

ประวัติศิลปะอินเดียและเอเชีย

1. ศิลปะแบบสัญจี(Sanchi)

เป็นศิลปะของอินเดียในสมัยประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัชสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราชนั้น ปรากฏผลงานแบบสัญจีทั้งในด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม สถูปสัญจีมีลักษณะเป็นโอคว่ำหรือขันคว่ำลักษณะดังกล่าวเป็นแบบอย่างสร้างสถูปอื่นๆ ในสมัยต่อมาเรียกสถูปว่า“ศิลปะแบบสัญจี”ส่วนทางด้านประติมากรรมของอินเดียในสมัยนี้จะมีปฏิมากรรมที่เป็นเทพต่างๆ แต่ยังไม่กล้าประดิษฐ์พระพุทธประวัติจะใช้สัญลักษณ์แทนอาทิดอกบัวแทนปางประสูติ ต้นโพธิ์แทนปางตรัสรู้ ธรรมจักรแทนปางปฐมเทศนาและสถูปแทนปางปรินิพพาน

ประวัติศิลปะอินเดียและเอเชีย

2. ศิลปะแบบคันธาระ (Candhara)

เป็นการเอาอิทธิพลศิลปะของกรีกรุ่นหลังเข้ามาผสมผสานกับศิลปะท้องถิ่นมากขึ้นที่สำคัญคือการสร้างพุทธศิลป์โดยนิยมทำด้วยหินซิสต์ (Schist) สีน้ำเงินปนเทาหรือมักจะเขียนหรือใช้ปูนปั้นแล้วระบายสีพระพุทธรูปแบบ “คันธาระ”ทำให้เห็นถึงอิทธิพลของกรีกต่อศิลปะแบบคันธาระอย่างชัดเจน นอกจากนี้ศิลปะแบบคันธาระยังเป็นศิลปะสมัยแรกที่กล้าประดิษฐ์พระพุทธรูปขึ้นเป็นมนุษย์อันเป็นแบบที่เก่าแก่ที่สุด

ประวัติศิลปะอินเดียและเอเชีย

3. ศิลปะแบบมถุรา (Mathura)

ประติมากรรมในสมัยนี้จะนิยมใช้หินทรายสีชมพูแก่ ลักษณะของพระพุทธรูปในสมัยนี้แม้จะยังคงแสดงให้เห็นอิทธิของศิลปะแบบคันธาระอยู่บ้าง**แต่พระพักตร์ของพระองค์จะมีลักษณะคล้ายชาวอินเดียมากขึ้นพระเคียรมีลักษณะกลมผ้าจีวรบางยิ่งกว่าแบบคันธาระและแนบสนิทกับลำตัว** นอกจากนี้ยังมีภาพสลักบนงาช้างและกระดูกด้วยวิธีแกะสลักศิลปะแบบมถุราระยะหลังยังคงรักษาการประดิษฐ์แบบธรรมชาติของศิลปะอินเดียโบราณไว้

ประวัติศิลปะอินเดียและเอเชีย

4. ศิลปะแบบอมราวดี (Amaravati)

มีลักษณะผสมผสานโดยบางส่วนจะคล้ายกับมถุรา **ลักษณะแบบอมราวดีจะแสดงความเคลื่อนไหวตื่นเต้นมากในระยะแรกและต่อมาค่อยสงบลงแล้วกลับแสดงท่าเคลื่อนไหวใหม่อีกครั้ง** ศิลปะแบบนี้จะเป็นการผสมระหว่างศิลปะอินเดียสมัยโบราณและการทำตามอุดมคติปะปนกับการแสดงชีวิตจิตใจภาพที่สำคัญในสมัยนี้จะเป็นภาพในวงกลมแสดงการนำบาตรหรือเกศาของพระพุทธเจ้าขึ้นไปสู่สวรรค์พระพุทธรูปอมราวดีมักจะครองจีวรห่มเฉียง จีวรเป็นริ้วทั้งองค์ และที่เบื้องล่างใกล้พระบาทมีขอบจีวรหนายกจากทางด้านขวาขึ้นมาพาดข้อพระหัตถ์ซ้าย

ประวัติศิลปะอินเดียและเอเชีย

5. ศิลปะแบบคุปตะ (Gupta)

ถือเป็นยุคทองของศิลปะอินเดียซึ่งลักษณะศิลปะแบบคุปตะ มีลักษณะสมัยใหม่ที่พัฒนาจากศิลปะแบบเก่ามีความสมดุลได้สัดส่วน **มีความระเอียดอ่อนสวยงามที่เป็นธรรมชาติ มีรูปร่างและเส้นเด่นชัดซึ่งแสดงให้เห็นความเป็นตัวของตนเองในทางสร้างสรรค์ผลงาน โดยผลงานที่สำคัญคือพระพุทธรูป** ที่สมบูรณ์ทั้งในด้านองค์ประกอบและความสมดุล พระพุทธรูปสมัยคุปตะมีชื่อเสียงแพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นพระพุทธรูปที่แสดงความอ่อนโยน ความเมตตากรุณาลักษณะที่สงบนิ่งสำรวม ศิลปะสมัยคุปตะจึงมีอิทธิพลต่อศิลปะในสมัยหลังหลัง ๆสืบต่อมาอีกหลายศตวรรษ

ศิลปะไบแซนไทน์

เมื่อศาสดาของแต่ละศาสนาเริ่มมีการแพร่ธรรม ก็มีผลงานทางศิลปะที่เกิดจากการนับถือศาสนาเกิดขึ้น เช่น ศิลปะแบบไบแซนไทน์ ศิลปะไบแซนไทน์นี้ หมายถึง ศิลปะของรัฐที่นับถือศาสนาคริสนิกายอีสเติร์นออร์โธด็อกซ์

ซึ่งอยู่ในระยะเวลาเดียวกับอาณาจักรไบแซนไทน์แต่มิได้เป็นอยู่ใต้การปกครองของอาณาจักรไบแซนไทน์ เช่น ประเทศบัลแกเรีย เซอร์เบีย หรือรุส รวมทั้งศิลปะของรัฐอาณาจักรเวนิส และราชอาณาจักรซิซิลี ศิลปะของผู้นับถือนิกายอีสเติร์นออร์โธด็อกซ์ที่อาศัยอยู่ในจักรวรรดิออตโตมันมักจะเรียกว่าศิลปะหลังไบแซนไทน์ ศิลปะไบแซนไทน์บางลักษณะที่เริ่มจากอาณาจักรไบแซนไทน์โดยเฉพาะการเขียนภาพแบบที่เรียกว่า รูปสัญลักษณ์ (icon) และสถาปัตยกรรมการสร้างศาสนสถานยังคงทำกันอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ในประเทศกรีซ ประเทศรัสเซีย และบางประเทศที่อยู่ในเครืออีสเติร์นออร์โธด็อกซ์

ศิลปะไบแซนไทน์

- สถาปัตยกรรมไบแซนไทน์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเริ่มแรกกับช่วงปลาย
- ในสมัยแรกนั้นจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ถูกฆ่าเรื่องศาสนา วิหาร พิธีเจิมน้ำมนต์ ผนังภายนอกอาคารจะถูกปล่อยไว้เรียบ ๆ ที่อ ๆ ผนังภายในอาคารจะประดับด้วยเศษหินสีแวววาว ส่วนต่าง ๆของอาคาร เช่น เสารายแบบโรมัน เสาก่ออิฐ หลังคาทรงโค้ง แผนผังอาคารมี 2 แบบ คือ แบบชนิดตามยาว และแบบชนิดศูนย์กลาง ซึ่งมีรากฐานมาจากสถาปัตยกรรมโรมันอาคารที่มีแนวยาวเหมาะสำหรับขบวนพิธีการที่สง่างาม อาคารชนิดมีศูนย์กลาง สำหรับเป็นสถูปสถานของนักบุญคนสำคัญ แต่ต่อมานิยมสร้างโบสถ์แบบมีศูนย์กลางกันมากขึ้น

ศิลปะไบแซนไทน์

- ศิลปะในช่วงต้น
- จะทำเป็นภาพประกอบเรื่องในหนังสือ เขียนด้วยสีฝุ่น สีขี้ผึ้งร้อน และสีปูนเปียกอย่างแห้ง แสดงรูปคนกำลังสวดมนต์ และภาพปาฏิหาริย์ตอนสำคัญของพระผู้เป็นเจ้าที่นำมาจากพระคัมภีร์เก่าและ ใหม่ หนังสือในสมัยแรกๆ ทำมาจากหนังสัตว์และเป็นหนังสือม้วน ภาพประกอบเรื่องในหนังสือแสดงให้เห็นความเป็นธรรมชาติ โดยแก้ไขให้เป็นเชิงสัญลักษณ์มากกว่าจะเป็นธรรมชาติแท้ ๆ ลักษณะของภาพเป็นรูปแบนและเป็นการใช้สีอย่างประหลาด ๆ

ศิลปะไบแซนไทน์

- ในช่วงปลาย
- คริสเตียนถูกลดความสำคัญลง อันเนื่องมากจากบทบัญญัติในพระคัมภีร์ เกี่ยวกับรูปเคารพบูชา ประติมากรรมมักจำกัดอยู่กับงาน ขนาดเล็ก ๆ ได้แก่งานแกะสลักรูปคนบนโลงศพ ถ้วยและจานโลหะ งาแกะ สลักงาช้าง โกศบรรจุธาตุศักดิ์สิทธิ์ คำว่า “ไบแซนไทน์ ” เรียกตามชื่อจักรวรรดิไบแซนไทน์ ที่มีกรุงคอนสแตนติโนเปิลเป็นเมืองหลวง (ปัจจุบันคือนครอิสตันบูลในประเทศตุรกี) ลักษณะศิลปะไบแซนไทน์ มีลักษณะคาบเกี่ยวกับศิลปะ

คริสเตียนอยู่มาก และยังมีสืบเนื่องกันต่อมาเป็นเวลาอีกยาวนาน โดยมีลักษณะศิลปะแบบตะวันออกมาผสมผสานอยู่ด้วย ระว่างที่ศิลปะแบบไบแซนไทน์เจริญรุ่งเรืองก็มีศิลปะแบบอิสลามเกิดขึ้น

ศิลปะอิสลาม

ศิลปะอิสลาม (Islamic art) ในที่นี้ หมายรวมถึง งานทางด้านทัศนศิลป์ที่ได้รับการสร้างขึ้นในศตวรรษที่ 7 เป็นต้นมา โดยผู้คน (ซึ่งไม่จำต้องเป็นชนมุสลิมแต่อย่างใด) ที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณถิ่นพำนักของประชากรที่มีวัฒนธรรมอิสลาม

สำหรับศิลปะและสุนทรียศาสตร์ซึ่งจะได้รับการกล่าวถึงในที่นี้ ประกอบด้วย สถาปัตยกรรม ศิลปะการเขียนตัวอักษร(calligraphy), จิตรกรรม , และงานเครื่องปั้นดินเผา หรือเซรามิคต่างๆ (ceramics) และอื่นๆ โดยแบบฉบับ แม้จะไม่ใช่ทั้งหมด ศิลปะและสุนทรียศาสตร์อิสลามได้เพ่งความสนใจไปที่การเขียนลวดลายและตัวอักษรอาราบิก (patterns and Arabic calligraphy) มากกว่าการเขียนภาพคน

ศิลปะอิสลาม

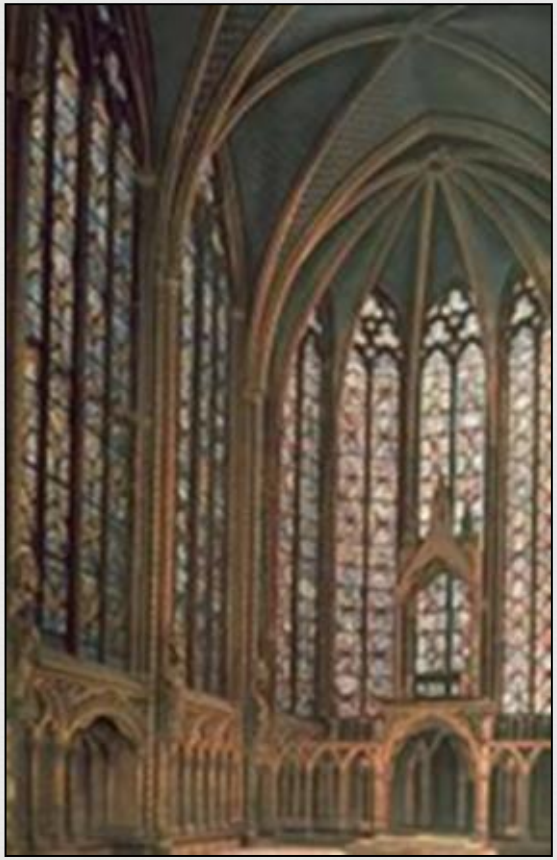
- สาเหตุที่ไม่เขียนภาพคนเนื่องมาจากความเกรงกลัวโดยชนมุสลิมจำนวนมากว่า การเขียนภาพคนนั้น เป็นเรื่องการบูชารูปปั้นและด้วยการกระทำเช่นนั้นถือเป็นบาปต่อองค์อัลลอฮ์ ซึ่งเป็นเรื่องต้องห้ามในพระคัมภีร์อัล-กุรอ่าน ศิลปะการเขียนตัวอักษรอาราบิก (Arabic Calligraphy) และงานออกแบบลวดลายตัวหนังสือที่เขียนด้วยลายมือ (Calligraphic-ศิลปะการตวัดเส้น) เป็นสิ่งที่พบได้ทุกหนแห่งในศิลปะอิสลาม ปกติแล้วได้รับการแสดงออกในการผสมผสานกับข้อความสั้นๆ ที่นำมาจากพระคัมภีร์อัล-กุรอ่าน

ศิลปะโกธิค

- ศิลปะโกธิคเป็นศิลปะที่เกิดในยุโรปช่วงระหว่างคริสต์ศตวรรษที่12-15 มีศูนย์กลางที่ฝรั่งเศส คำว่า"โกธิค" มีความหมายว่า "ไร้รสนิยม" และ" วิตถาร" ใช้ครั้งแรกโดยนักวิจารณ์ศิลปะสมัยสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาตอนปลายของอิตาลี เรียกรูปแบบของศิลปะ ที่เกิดในยุโรปในช่วงเวลาดังกล่าว ศิลปะโกทิคนี้เป็นศิลปะที่เกิดจากชนเผ่าที่ทำลายจักรวรรดิโรมัน ชาวอิตาลีและฝรั่งเศสจึงมองว่า เป็นชนเผ่าป่าเถื่อน ไร้ความเจริญทางศิลปะวิทยาการ ดังนั้นถ้อยสำเนียงหรือนัยยะ ที่ใช้เรียกว่า "ศิลปะโกทิก" จึงเป็นการเรียกขานที่บ่งบอกไปในทางเย้ยหยันมากกว่าการชื่นชม เมื่อเปรียบเทียบกับคุณค่าศิลปะแบบกรีก–โรมัน ที่มีกฎเกณฑ์ชัดเจน ซึ่งในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาได้รื้อฟื้นกลับมาปรับใช้ในยุคสมัยของตน จนเรียกชื่อยุคว่าเรอเนซองค์

ศิลปะโกธิค

ศิลปะเรเนซอง

- สถาปัตยกรรมในยุคเรอเนซองส์ (Renaissance) จะเน้นความมีความสมมาตร (symmetry) ความได้สัดส่วน (proportion) การใช้รูปทรงเรขาคณิต (geometry) และลักษณะที่ปรากฏในสถาปัตยกรรมคลาสสิค เช่น สถาปัตยกรรมสมัยโรมัน การวางโครงสร้างจะเป็นไปอย่างมีแบบแผนไม่ว่าจะเป็นเสา หรือ คานรับเสา และการใช้ซุ้มโค้งครึ่งวงกลม การใช้โดม มุข (niche) หรือ aedicule ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้เข้ามาแทนที่จะเป็นแบบตรงกันข้ามกับรูปทรงที่ซับซ้อน และไม่เป็นระเบียบ (irregular profile) ที่เป็นที่นิยมของสิ่งก่อสร้างแบบโกธิค

ศิลปะเรเนซอง

- จิตรกรรมของยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาส่วนใหญ่เป็นงานที่ได้รับการจ้างจากสถาบันศาสนาของนิกายโรมันคาทอลิก งานที่จ้างมักจะเป็นงานขนาดใหญ่และมักจะเป็นภาพชุดที่เขียนเป็นจิตรกรรมฝาผนังเกี่ยวกับ “ชีวิตของพระเยซู”, “ชีวิตของพระแม่มารี” หรือ ชีวิตของนักบุญโดยเฉพาะนักบุญฟรานซิสแห่งอาซิซิ นอกจากนั้นหัวข้อทางศาสนาแล้วก็อาจจะเป็นหัวเรื่องที่เป็นอุปมานิทัศน์ที่ เกี่ยวกับการไถ่บาป (Salvation) และบทบาทของสถาบันศาสนาในการช่วยให้คนรอดจากบาปเกิดขึ้น

ศิลปะเรเนซอง

- ประติมากรรมมีลักษณะคล้ายกันกับงานจิตรกรรม คือ การให้รายละเอียดตามสัดส่วนต่าง ๆ อย่างเหมือนจริงมีการจัดวางสัดส่วนต่าง ๆ อย่างซับซ้อน มีการนำหินสีต่าง ๆ มาใช้ผสมผสานกับโลหะสำริด เพื่อให้เกิดสีฉูดฉาดแต่ประติมากรชั้นนำจะไม่ใช้วัสดุที่มีสี แต่จะใช้กรอบและฉากหลังหลายสีเพื่อให้เกิดความเร้าอารมณ์ ส่วนตัวงานจะเป็นการลอกเลียนแบบให้คล้ายธรรมชาติเท่านั้น

ศิลปะบาโรก

- คือยุคสมัยหนึ่งของงานศิลปะ ดนตรี สถาปัตยกรรม ที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างศตวรรษที่ 17 – 18 มีความเป็นมาจากกรุงโรม ในประเทศอิตาลี ซึ่งงานแต่ละประเภทก็จะมีลักษณะเฉพาะของงานนั้น ๆ บาโรกจะเน้นความเป็นนาฏกรรม ศิลปะจะแสดงความขัดแย้ง (tension) และความหรูหรา โอ่อ่า บาโรกเป็นลักษณะของประติมากรรม จิตรกรรม วรรณกรรม นาฏศิลป์ และดนตรี ที่เน้นเรื่องความหรูหรา และการประดิษฐ์ประดอย และความเป็นวิจิตรศิลป์

ศิลปะแบบร็อกโคโค

- ร็อคโคโคเป็นรูปแบบสุดท้ายของบาโรค เจริญรุ่งเรืองในราชสำนักในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 แห่งฝรั่งเศส แล้วย้ายออกสู่ราชสำนักต่าง ๆทั่วยุโรปเป็นลักษณะเพื่อชนชั้นสูง งานศิลปะมีลักษณะโอ่อ่า หรูหรา รูปทรงเส้นสายอ่อนโค้ง นุ่มนวลอ่อนหวาน บอบบาง และดูน่ารัก

ศิลปะแบบนีโอคลาสสิก

- ยุคศิลปะแบบนีโอคลาสสิก (Neo-Classicism) เกิดขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 เนื่องจากศิลปินและประชาชนทั่วไปเริ่มเบื่อหน่ายศิลปะบาโรคที่มีลักษณะหรูหรา ฟุ่มเฟือย รวมทั้งศิลปะแบบร็อกโคโคที่มุ่งกลุ่มคนชั้นสูง และออกแนวสตรีเพศมากเกินไป จึงถูกต่อต้านจากสังคมทั่วไป โดยเฉพาะชนชั้นกลางซึ่งในสมัยนั้นได้เกิดการขุดค้นพบเมืองเฮอร์คูลาเนียม และปอมเปอี ซึ่งมาตั้งแต่ ค.ศ. 79 จึงเกิดการเห็นคุณค่าศิลปกรรมโบราณในหมู่ประชาชนทั่วไป จนกลายเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานศิลปะ และถือกันว่ากรีกและโรมันสูงส่ง งานสร้างสรรค์ในยุคนีโอคาสสิคนี้จึงยังคงยึดรูปแบบคลาสสิกของกรีก-โรมัน แต่ให้ความสำคัญต่อเหตุผลมากที่สุด เนื่องจากในช่วงเวลาอยู่ในยุคของเหตุผล (Age of Reason) หรือสมัยแห่งภูมิปัญญา (The Enlightenment)

ศิลปะแบบนีโอคลาสสิก

ศิลปะแบบเรียลลิส์ม

- ศิลปะแบบเรียลลิส์ม Realism (ในปี ค.ศ.1848–1900) หรือแนวสัจจะนิยม ศิลปินกลุ่มเรียลิสม์มีความเชื่อว่าความจริงทั้งหลายคือความเป็นอยู่จริง ๆ ของชีวิตมนุษย์ ดังนั้น ศิลปินกลุ่มนี้จึงเขียนภาพที่เป็นประสบการณ์ตรงของชีวิต เช่น ความยากจน การปฏิวัติ ความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยการเน้นรายละเอียดเหมือนจริงมากที่สุดศิลปะเรียลลิสม์เกิดขึ้นประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ค.ศ. 1850-1880) มีจุดเริ่มต้นในประเทศฝรั่งเศส โดยกลุ่มศิลปินที่ไม่เห็นด้วยกับการทำงานของกลุ่ม นีโอ-คลาสสิคอิสม์ (ศิลปะซึ่งมีสุนทรียภาพแบบกรีกและโรมัน) เนื่องจากศิลปินเรียลลิสม์เห็นว่าศิลปะควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริงตามธรรมชาติ ปฏิเสธเรื่องราวเกี่ยวกับความกล้าหาญ ความรุนแรงแบบโรแมนติก มาแสดงออกในรูปแบบง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน การใส่อารมณ์ตนเองถูกสลัดทิ้งออกไป เป็นลักษณะของการยึดวัตถุและการรู้จักสังเกตธรรมชาติ สร้างงานตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งศิลปินเชื่อว่าความงามอยู่ในทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะในพระราชวังหรือที่ตามชนบท

ศิลปะแบบเรียลลิส์ม

ศิลปะแบบอิมเพรสชั่นนิสม์

- ศิลปะแบบอิมเพรสชั่นนิสม์ Impressionism (เกิดขึ้นปี1865–1885) คำว่า อิมเพชรชั่นนิสม์ มีความหมายว่า ความรู้สึกประทับใจของมนุษย์จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้าใจ คำนี้เพิ่งจะมีผู้ยอมรับและเห็นด้วยว่า มีความหมายแจ่มแจ้งก็ต่อเมื่อ มาเนท์ แสดงผลงานกับพวก 30 คน ครั้งแรกในปี 1847 โดยเฉพาะภาพเขียนของโมเน่ท์ ที่ชื่อว่า ดวงอาทิตย์ขึ้น ให้ความหมายชัดเจนที่สุด ศิลปินกลุ่มนี้จะใช้สี และแสงเงาอย่างอิสระ เพื่อแสดงให้เห็นถึงอารมณ์และความรู้สึกของภาพนั้นจากมุมมองของศิลปิน ส่วนเรื่องราวนิยมวาดเกี่ยวกับมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นแล้วเกิดความประทับใจ มักจะออกไปวาดนอกสถานที่เพื่อให้เรื่องสี และแสงเงาได้อารมณ์และความรู้สึกที่ชัดเจน ศิลปินในยุคนี้ เช่น โกลด โมเน่, เรอนัว

ศิลปะแบบอิมเพรสชั่นนิสม์

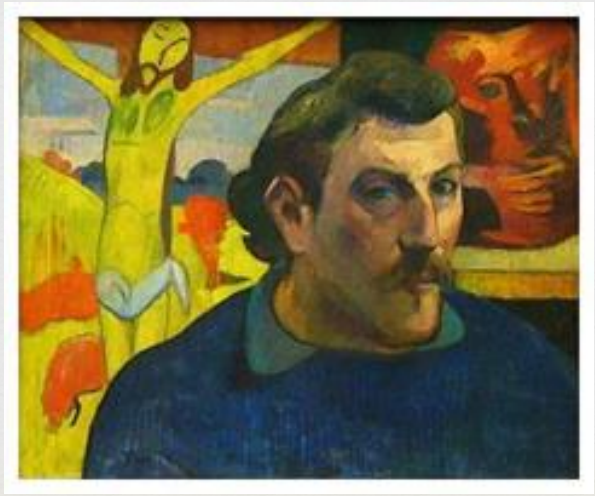
ศิลปะแบบ โพส-อิมเพรสชั่นนิสม์

- ศิลปะแบบโพสอิมเพรสชั่นนิสม์ Post-Impressionism (เกิดขึ้นปี1885–1910) เป็นการพัฒนามาจากศิลปะแบบอิมเพรสชั่นนิสม์ แต่แตกต่างตรงโพสอิมเพรสชั่นนิสม์ จะเน้นการกระตุ้นอารมณ์ผ่านความรู้สึกลึก ๆ ภายในมากกว่าแค่ต้องการแสดงศักยภาพหรือความสามารถทางด้านการวาดภาพแบบลอกเรียนแบบธรรมชาติ จึงจะสังเกตได้ว่าภาพวาดแนวนี้จะไม่เน้นที่จะต้องเหมือนจริงมากนัก โดยกระแสศิลปะนี้หันไปตอบสนองความต้องการตามทัศนคติของตัวศิลปินเอง รับแรงบันดาลใจจากเรื่องของการค้นหาหมายของชีวิตและอุทิศผลงานเพื่อความผาสุกของเหล่ามวลมนุษย์ ศิลปินเสนอภาพจากภายในไม่ใช่เพียงการลอกเลียนแบบความงามของธรรมชาติ แต่แสดงเนื้อหาสำคัญอย่างนามธรรม ด้วยอารมณ์ที่เป็นอิสระ ไม่ยึดติดกับรูปแบบ รูปทรง หรือสีตามสิ่งที่ตาเห็น ศิลปินแนวนี้เช่น วินเซ้น แวนโก๊ะ, ปอล โกแก็ง เป็นต้น

ศิลปะแบบ โพส-อิมเพรสชั่นนิสม์

วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

ศิลปะแนวใหม่หลากหลายแนวได้เกิดขึ้นได้ช่วง ปี 1990 เป็นต้นมาจนกระทั่งศตวรรษที่ 20 โดยศิลปะแต่ละแนวก็จะมีใจความสำคัญที่แตกต่างกันเช่นแนวโฟวิสม์ (Fauvism) ที่เน้นเรื่องของการใช้สีในการแสดงอารมณ์และความรู้สึกของศิลปินเป็นหลัก หรือแนวเอ็กซ์เพรสชั่นนิสม์ (Expressionism เกิดขึ้นปี1900–1935) ที่เน้นเรื่องของการสื่ออารมณ์ความรู้สึกล้วน ๆ โดยไม่มีความจะเป็นต้องคำนึงถึงการวาดรูปให้เหมือนรูปภาพใด ๆ แนวคิวบิสม์ (Cubism) ที่มี ปิกัสโซ่ ที่เป็นศิลปินในแนวนี้ที่โด่งดังไปทั่วโลกเพราะผลงานที่แปลกตาในยุคสมัยนั้น ศิลปะแนวนี้เป็นการค้นหาความงามจากรูปทรงของเหลี่ยม ลูกบาศก์ ค้นหาโครงสร้างตามความจริงที่เป็นแท่ง ๆ มากกว่าจะไปเน้นที่รายละเอียดในธรรมชาติ ถือเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะที่แสดงให้เห็นวัตถุธาตุมิใช่แค่การเลียนแบบวัตถุ เพราะยังคงมีเนื้อหาและเรื่องราวในภาพอยู่

วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

Fauvism

Expressionism

Cubism

วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

- ศิลปะแบบดาดาและเซอเรียลริสม์ (Dada and Surrealism เกิดขึ้นปี1917–1950) ศิลปะสองแนวนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับลักษณะเหนือจริง ลักษณะโดยรวมของกลุ่มดาดานั้นจะมีน้ำหนักไปในแนวทางต่อต้านสังคมและกฎเกณฑ์ความงามของศิลปะแบบเดิม ๆ ซึ่งเคยเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป กล่าวได้ว่า ดาดาใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือในการกบฏต่อทุกสิ่งที่เคยมีมาในอดีตนั่นเอง ส่วนศิลปะแบบเซอเรียลลิสม์(surrealism) มีเอกลักษณ์ของศิลปะคือการใช้สิ่งที่เรียกว่าความบังเอิญ มาเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอผลงานโดยเฉพาะการหยิบเอาสิ่งของสองอย่างหรือมากกว่านั้นซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกันมาวางไว้ด้วยกัน เหมือนเป็นการพบกันโดยบังเอิญที่ก่อให้เกิดความหมาย แม้แต่ละอย่างจะไม่มีความเกี่ยวเนื่องกันเลย แต่เมื่อมาอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน ก็ย่อมจะกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดจินตนาการและความรู้สึกถึงเอกภาพแบบใหม่ ซึ่งไม่ขึ้นกับเหตุผลหรือตรรกะใด ๆ ในโลกกายภาพ

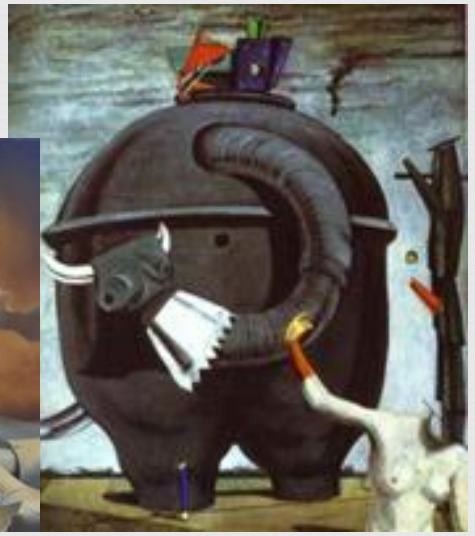
วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

ภาพแนวดาดา

ภาพแนวเซอร์เรียลลิสม์

วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

- ศิลปะแนวลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม (Abstract Expressionism เกิดขึ้นปี1940s–1950s) คือการรวมเอาการแสดงออกทางอารมณ์อันเข้มข้นเข้ากับลักษณะงานนามธรรมเฉพาะตนมารวมกัน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเรียกว่า "กัมมันตจิตรกรรม" (action painting) เช่น งานของแจ็กสัน พอลล็อก, วิลเลิม เดอ โกนิง ที่มุ่งแสดงออกทางอากัปกิริยาขณะที่วาดภาพ กับอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า "จิตรกรรมสนามสี" (colour-field painting) เช่น งานของมาร์ก รอทโก, บาร์เนตต์ นิวแมน และคลิฟฟอร์ด สติลล์ ที่มุ่งถ่ายทอดด้วยอารมณ์ความรู้สึก

วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

ภาพศิลปะแบบกัมมันตจิตรกรรม

ภาพศิลปะแบบจิตรกรรมสนามสี

วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

- ป๊อปอาร์ท (Pop Art เกิดขึ้นปี 1960s) หนังป๊อปอาร์ต หรือ ศิลปะประชานิยม เป็นขบวนการหนึ่งของศิลปะที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษประมาณ ค.ศ. 1960 ล้อไปกับรากฐานบริบทสังคมที่เป็นแบบบริโภคนิยม ศิลปินกลุ่มนี้มีความเชื่อทางศิลปะว่าศิลปะจะต้องสร้างความตื่นเต้นอย่างฉับพลันทันใดแก่ผู้พบเห็น ดังนั้น เนื้อหาศิลปะของป๊อปอาร์ตจึงเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผู้คนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราวเกี่ยวกับผู้คนและสังคมในปัจจุบันที่กำลังได้รับความสนใจหรือวิพากษ์วิจารณ์ในขณะนั้น

วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

- แนวคิดแบบโพสโมเดิร์น และ ดีคอนสตักทีฟ (Postmodernism and Deconstructivism) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับงานศิลปะที่เกิดขึ้นในปี 1970 – ปัจจุบัน คำว่าโพสโมเดิร์น สามารถอธิบายได้ว่าเป็นสิ่งที่มาแทนที่แนวคิดแบบโมเดิร์น ศิลปะแบบใหม่ได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ

1.ศิลปะที่เน้นในเรื่องของการสื่อสารของตัวศิลปินเอง การแสดงอารมณ์ความรู้สึกหรือการเสียดสีสังค มเช่น เอ็กเพรสชั่นนิสม์, โพสเอ็กเพรสชั่นนิสม์ ดาดาและเซอเรียลลิสม์

2.ศิลปะที่เน้นในเรื่องของความเป็นจริงหรืออยู่กับปัจจุบันโดยไม่เน้นเรื่องอารมณ์หรือความรู้สึกศิลปะแนวนี้จะเน้นเรื่องของความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและสังคมแบบทุนนิยม เช่น ป๊อปอาร์ต คอนเซ็ปชัวล์อาร์ต มินิมอลลิซึ่ม และโพสโมเดิร์นนิสม์อาร์ต

วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

- โพสโมเดิร์นนิสม์ จะเน้นเรื่องของการสื่อสารสมัยใหม่ในเรื่องของมัลติมีเดียหรือสื่อผสมต่าง ๆมารวมอยู่กับศิลปะประเภทนี้ด้วย ส่วนดีคอนสตักทีฟ จะเป็นสถาปัตยกรรมที่เน้นเรื่องของเอกลักษณ์จากรูปแบบการแตกกระจาย, ความสนใจในการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโครงสร้าง รวมถึงรูปร่างที่ไม่ใช่เส้นตรง ที่ทำให้เกิดการทำให้บิดเบี้ยวและความไม่เป็นระเบียบขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม อย่างเช่นโครงสร้างและสิ่งห่อหุ้ม ภาพปรากฏของอาคารที่เห็นจะมีเอกลักษณ์ที่เร่งเร้าสิ่งที่คาดไม่ถึงและความยุ่งเหยิงที่ถูกควบคุม

วิวัฒนาการของศิลปะ-ปัจจุบัน

โพสโมเดิร์นอาร์ต

ดีคอนสตักส์ทีฟวิสม์

สรุป

- การเรียนรู้ด้านศิลปะแต่ละยุค
- 1 ส่งผลต่อความเข้าใจ
- 2. ส่งผลต่อความรู้
- 3. การประยุกต์
- 4. การฝึกฝน

การบ้าน

- 1.ให้นักศึกษาหายุคในงานศิลปะที่ชื่นชอบมา3ยุค
- โดยสิ่งที่หาคือ (ทำลงWORD)
- 1. 1.ยุคนั้นจุดเด่นศิลปะยุคนั้นคืออะไร
- 1. 2.ใครเป็นศิลปินดังยุคนั้น
- 1.3. ชอบเพราะอะไร
- 2.ให้สร้างสรรค์งานศิลปะตามแนวศิลปะที่ชื่นชอบมา1ภาพ ด้วยเทคนิคอะไรก็ได้

บทที่1
ความรู้เบื้องต้นทางศิลปะ

“ศิลปะ”ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “ART”

“ศิลปะ” เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นจากอารมณ์ความรู้สึกและความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความงาม และเกิดความพึงพอใจในภาพลักษณ์ของงานศิลปะที่เกิดจากจินตนาการไปตราบนานเท่านานโดยมีการสร้างสรรค์ พัฒนารูปแบบต่าง ๆ ออกไปอย่างมากมายไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นผลงานที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นจึงกลายเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ที่ล้ำค่าของมนุษย์สืบต่อกันมา โดยถือว่าเป็นผลงานที่มีความหมายในหน้าที่หรือประโยชน์และการสร้างสรรค์ ตามความต้องการอย่างเหมาะสมของสังคม (Social needs) ของแต่ละยุคแต่ละสมัย

ประเภทของศิลปะ

- ศิลปะสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท ดังนี้

2.1 วิจิตรศิลป์ (Fine art) บางที่เราก็เรียกว่าประณีตศิลป์ หมายถึง ศิลปะที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ด้านจิตใจและอารมณ์แบ่งออกได้เป็น 5 แขนง คือ

2.1.1 จิตรกรรม หมายถึง การวาดภาพโดยใช้วัสดุการเขียนลงบนพื้นระนาบ

2.1.2 ประติมากรรม หมายถึง การปั้น การแกะสลัก และการหล่อ

2.1.3 สถาปัตยกรรม หมายถึง การออกแบบสิ่งก่อสร้างและที่อยู่อาศัย

2.1.4 วรรณกรรม หมายถึงการประพันธ์ต่าง ๆ

2.1.5 นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ หมายถึง ศิลปะที่แสดงออกทางท่าทางและทางเสียงที่มีจังหวะ

2.2 ประยุกต์ศิลป์ (Applied art) หมายถึง ศิลปะที่ตอบสนองความต้องการทางร่างกาย จิตใจ ได้แก่

2.2.1 พาณิชยศิลป์ หรือศิลป์เพื่อการค้า

2.2.2 อุตสาหกรรมศิลป์ หมายถึง ศิลป์ที่เป็นผลผลิตด้านอุตสาหกรรม

2.2.3 มัณฑนศิลป์ หมายถึง ศิลปะการออกแบบตกแต่ง ภายใน – ภายนอก

2.2.4 ศิลปหัตถกรรม หมายถึง ศิลปะที่ทำด้วยมือเป็นส่วนใหญ่หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “หัตถศิลป์”

ทัศนศิลป์

ทัศนศิลป์ (Visual Art) หมายถึง ศิลปะที่มีตัวตน กินเนื้อที่ในอากาศ สามารถจับต้องได้และสนองประสาทสัมผัสทางตา สามารถแบ่งออกได้เป็นแขนงต่าง ๆ คือ

- จิตรกรรม (Painting) คือการเขียนภาพโดยใช้สี ส่วนมากผู้เขียนใช้พู่กัน ซึ่งเป็นการถ่ายทอดรูปแบบที่เห็นจากธรรมชาติ หรือ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นตามแนวความคิดสร้างสรรค์ ผู้ที่ทำงานจิตรกรรม เรียกว่า จิตรกร (Artist)
- ประติมากรรม (Sculpture)มีลักษณะเป็นสามมิติ คือ มีความกว้าง ความยาว ความหนา หรือความสูง มีวิธีทำได้หลายวิธี เช่นปั้น แกะสลัก ทุบ และหล่อ เป็นต้น
- สถาปัตยกรรม (Architecture)เป็นงานที่รวมจิตรกรรมและประติมากรรมมาประกอบด้วยมีขนาดใหญ่กว่าศิลปะแขนงอื่น ๆ เป็นทัศนศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบก่อสร้างเพื่อประโยชน์ของมนุษย์ เป็นการกำหนดขอบเขตบริเวณว่างเพื่อให้เกิดประโยชน์ ผู้ออกแบบสถาปัตยกรรม เรียกว่า สถาปนิก (Architect)

ทัศนธาตุ

ทัศนธาตุ (visual elements) หมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัยของการมองเห็นเป็นส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นภาพ เป็นองค์ประกอบสำคัญของงานศิลป์ ได้แก่

- จุด (Dot)

หมายถึง อนุภาคที่เล็กที่สุด เป็นส่วนประกอบที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่มองเห็นได้ในงานออกแบบ เมื่อนำจุดมาเรียงต่อกันจะทำให้เกิดเป็นเส้น รูปร่าง รูปทรง ลักษณะผิว เป็นต้น จุดปรากฏได้ 2 ลักษณะคือ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น

- เส้น (Line)

หมายถึง จุดหลาย ๆจุดต่อกันเป็นสาย เป็นแถวแนวไปในทิศทางเดียวกันและเคลื่อนที่ไปในทิศทางเดียวกัน เส้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เส้นตรง (Straight Line) และเส้นโค้ง (Curve Line) เส้นแต่ละชนิดมีความหมายในตัวของมัน ทำให้แต่ละบุคคลสามารถจินตนาการได้แตกต่างกันตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคน ลักษณะของเส้นแต่ละชนิดให้ความรู้สึกและความหมายต่างกัน

น้ำหนัก (Value)

หมายถึง ความเข้มความอ่อนของสี หรือแสงเงาตามที่ประสาทตารับรู้ที่นำมาใช้ในการเขียนภาพ น้ำหนักทำให้รูปทรงมี ปริมาตร และให้เกิดมิติระยะใกล้ไกลแก่ภาพ

แสงและเงา (Light & Shade)

เป็นองค์ประกอบที่อยู่คู่กัน “แสง” เมื่อส่องกระทบกับวัตถุจะทำให้เกิด “เงา” แสงและเงา เป็นตัวกำหนดระดับของค่าน้ำหนัก

พื้นที่ว่าง (Space)

หมายถึง บริเวณว่างโดยรอบวัตถุ (Object) เรียกว่า พื้นที่ว่างทางลบ (Negative Space) และบริเวณว่างที่ตัวของวัตถุเรียกว่า พื้นที่ว่างทางบวก (Positive Space) ในการออกแบบงานต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงช่วงระยะ ให้มีความสัมพันธ์กัน

รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)

- รูปร่าง หมายถึง เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ ที่แสดงพื้นที่ขอบเขต ของรูปต่าง ๆ

- รูปทรง หมายถึง โครงสร้างของวัตถุที่ปรากฏในลักษณะ 3 มิติ คือ มีส่วนกว้าง ยาว และหนาหรือลึก จะให้ความรู้สึกเป็นปริมาตร มีเนื้อที่ภายในและมีน้ำหนัก

☞สี (Color)

สี (Color) คือลักษณะของแสงสว่าง ปรากฏแก่ตาให้เห็น สีที่ปรากฏในธรรมชาติ เกิดจากการสะท้อนของแสงสว่างตกกระทบกับวัตถุแล้วเกิดการหักเหของแสง (Spectrum)

ประเภทของสี แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สีที่เกิดในธรรมชาติ
2. สีที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ สีที่ได้จากการสังเคราะห์ เพื่อใช้ประโยชน์ในงานต่าง ๆ

ในด้านจิตวิทยา “สี” เป็นตัวกระตุ้นความรู้สึกและมีผลต่อจิตใจของมนุษย์ สีต่าง ๆ จะให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน ดังนั้นเราจึงมักใช้สีเพื่อสื่อความรู้สึกและความหมายต่าง ๆ

แม่สีศิลปะ (Primary Color) หมายถึงสีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ซึ่งเมื่อนำมาผสมกันจะทำให้เกิดสีสันต่าง ๆ มี 3 สี คือสีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน

☞พื้นผิว

หมายถึง ลักษณะภายนอกของวัตถุที่เรามองเห็นและสัมผัสได้ เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นภาพที่มีลักษณะพื้นผิวที่แตกต่างกันจะให้ความรู้สึกสนุกสนานตื่นเต้นและมีชีวิตชีวา พื้นผิวสามารถก่อให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกันเช่น หยาบ ละเอียด มันวาว ด้าน และขรุขระ เป็นต้น

องค์ประกอบศิลป์

องค์ประกอบศิลป์ (Composition) หมายถึง การนำส่วนประกอบต่าง ๆ ของทัศนธาตุต่าง ๆ มาสร้างสรรค์เป็นผลงาน การเรียนรู้องค์ประกอบศิลป์จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทุกแขนงเพื่อให้เกิดความงามหรือสื่อความหมายทางศิลปะได้ โดยยึดหลักการจัดดังนี้

- เอกภาพ (Unity)

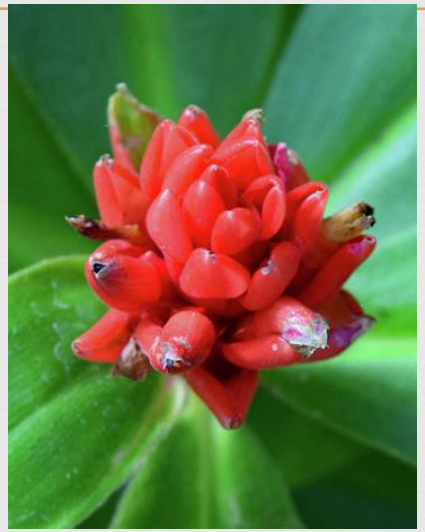
หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืน เพื่อให้สื่ออารมณ์ความรู้สึกความหมายได้ง่ายและรวดเร็ว

- ความสมดุล (Balance)

หมายถึง ความเท่ากันเสมอกัน มีน้ำหนักหรือความกลมกลืนพอเหมาะพอดีโดยมีแกนสมมติทำหน้าที่แบ่งภาพให้ซ้ายขวา บน ล่าง ให้เท่ากัน การเท่ากันอาจไม่เท่ากันจริง ๆ ก็ได้

จังหวะ จุดเด่น (Dominance)

หมายถึง ส่วนสำคัญที่ปรากฏชัดสะดุดตาที่สุดในงานศิลปะ จุดเด่นจะช่วยสร้างความน่าสนใจในผลงานให้ภาพเขียนมีความสวยงามมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น จุดเด่นหลัก และจุดเด่นรอง

ความกลมกลืน (Harmony)

หมายถึง การประสานเข้าสนิทกัน กลมกลืน ปรองดอง สามัคคี ลงรอย ในทางทัศนศิลป์ ความกลมกลืน หมายถึง การรวมกันของหน่วยย่อยต่าง ๆ และการจัดวางองค์ประกอบทำให้เกิดเป็นการประสานเข้ากันได้อย่างสนิท

ความขัดแย้ง (Contrast)

หมายถึง ความไม่ลงรอยกัน ไม่เข้ากันขององค์ประกอบต่าง ๆ และถูกจัดวางของงานศิลปะ

ขนาด สัดส่วน (Size Proportion)

ขนาด (Size หรือ Scale) สัดส่วน (Proportion) เป็นคำที่มีความหมายแตกต่างกัน เล็กน้อย แต่มีความความสัมพันธ์กันตลอดเวลา คือเป็นความสัมพันธ์ (Relative) ของส่วนย่อย (Detail) กับส่วนรวม (Mass) กล่าวคือ

- ขนาดเป็นส่วนย่อย หมายถึง ขนาดความใหญ่ ความเล็ก ความกว้าง ความยาว หรือความลึก ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งวัดได้ตามมาตรา ที่มนุษย์ได้กำหนดหน่วยวัดขึ้นมา เพื่อเป็นมาตรฐานใช้เรียกกัน

- สัดส่วนเป็นส่วนรวม หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งสองสิ่ง ที่มีขนาดต่างกัน เช่นการที่จะระบุว่าขนาดนั้นมีความใหญ่ เล็ก หรือมีความเหมาะเจาะพอดีแค่ไหนนั้น ต้องนำไปเปรียบกับขนาดโดยส่วนรวม (Mass) ที่เรียกว่าสัดส่วน (Proportion)

แบบฝึกหัดท้ายบท

- คำว่า “ศิลปะ” หมายถึงอะไร
- ศิลปะมีกี่ประเภท ประกอบด้วยอะไรบ้างจงอธิบาย
- ทัศนศิลป์ (Visual Art) หมายถึงอะไร
- ผลงานศิลปะที่มีลักษณะเป็นสามมิติ และใช้วิธีทำโดยการปั้น แกะสลัก ทุบ และหล่อ คือศิลปะประเภทใด
- ทัศนธาตุ (Visual Elements) ประกอบด้วยอะไรบ้างจงอธิบาย
- เส้นฟันปลาในทางศิลปะให้ความรู้สึกอย่างไร
- จงบอกความหมายของสี (Color) และอธิบายว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร
- จงอธิบายว่า “รูปร่าง” และ “รูปทรง” มีความแตกต่างกันอย่างไร
- องค์ประกอบศิลป์หมายถึงอะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง จงอธิบาย
- ให้นักศึกษายกตัวอย่างผลงานศิลปะที่ตนเองชื่นชอบพร้อมอธิบายเหตุผล